

*Nădejdea
noastră*

CUVINTE DESPRE
FERICIRI

Arhimandrit
**SERAFIM
ALEXIEV**

2.

Ținerea de minte a răului. Sunt însă mulți creștini care socotesc că nu au ținut vrajba în inimile lor, căci nu se răzbună pe vrăjmașii lor, ci i-au lăsat în pace. Ei spun: „L-am iertat pe dușmanul meu, și nu-i doresc răul, dar sunteți de acord cu mine că, după ce mi-a făcut atât de mult rău, nu pot să vorbesc cu el, nici să îl văd!” Și, vorbind așa, acești creștini sunt încredințați că au împlinit porunca lui Hristos cu privire la purtarea pe care trebuie să o avem față de vrăjmași. Oare drept și creștinește judecă aceștia? Nu, deloc! Căci aici sub masca părută a împăcării se ascunde în inimă sentimentul rău al ținerii de minte a răului. Faptul că acești oameni își amintesc de vrăjmașul lor și ceva îi îmboldește în chip neplăcut grăiește îndeajuns de convingător că în ei a rămas o fărâmbă de ură.

Într-adevăr, ținerea de minte a răului este un rău mai mic decât vrajba înverșunată și neîmpăcarea. Dar în cele din urmă ținerea de minte a răului dă mărturie despre dorința de răzbunare ascunsă în suflet și despre ura nedezrădăcinată din inimă. Această ură este un combustibil viu și primejdios, îngropat sub cenușa împăcării exterioare cu vrăjmașul, care întotdeauna se poate reaprinde. Frate, stinge cărbunii dacă vrei să fii cu adevărat creștin! Împacă-te din inimă cu vrăjmașul tău! În cazul în care el este atât de înverșunat și nu vrea să vă împăcați, tu îl iartă, dar așa încât să ștergi totul din inima ta! Nu te mulțumi numai să nu gândești rău despre el! Roagă-te la Dumnezeu să-ți dea puterea să gândești bine despre el! Hristos ne spune: „Iar Eu zic vouă: Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă pe voi, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi, și

„rugați pentru cei ce vă supără și vă gonesc pe voi.” /Matei 5, 44/ Numai așa putem deveni fii ai Tatălui nostru ceresc!

Să nu faci rău dușmanului tău încă nu este semn că ai biruit vrăjmășia. Împăcarea exterioară încă nu e pace. Așa cum în război încetarea temporară a luptelor nu liniștește spiritele, căci nu pune capăt războiului, așa și încetarea exterioară a dușmăniei cu aproapele nu aduce adevărata pace a lui Hristos în sufletul omului. Câtă vreme sălăsluiește în tine ținerea de minte a răului, ești departe de Dumnezeu și aproape ești de satana. Prin ținerea ta de minte a răului, diavolul te ține în puterea lui. Pentru diavol nu este necesar să fie un păcat evident, neapărat grosolan, ca prin el să te supui voii lui cele rele. Nu!

Adeseori, este de ajuns numai un sentiment rău ascuns, o pizmă nebănuită de nimeni, o dorință de răzbunare ascunsă stăruitor, ca să devii victima lui. Dacă ai în tine astfel de păcate tănuite, ești în mrejele răului!

O să ne lămurim despre aceasta prin următoarea pildă: un nevoitor s-a certat cu un frate al său și nu a uitat aceasta. El nu înceta să simtă în inima lui mânie împotriva fratelui. Din când în când, își aducea aminte. Dar de la un timp iarăși a început să fie cuprins de stări de amintire a răului. Numai cum își amintea cearta, un simțământ neplăcut de jignire îl ardea. Într-un astfel de moment a intrat la el un tânăr necunoscut lui și, fără să spună rugăciunea obișnuită și fără să se închine, cum era obiceiul în vremurile de demult, i-a zis: „Dă-te în puterea mea și eu îți voi da liniște.” Nevoitorul a recunoscut în cel ce se arătase pe duhul răutății și, revoltat, și-a întors fața de la el. „Eu sunt sluga lui Dumnezeu,” i-a zis el. „Nu, tu ești al meu,” i-a răspuns diavolul. „Tu urăști pe fratele tău și de trei săptămâni ești în starea aceasta. Iar pe cei ce țin minte răul îi așteaptă focul iadului. Eu la astfel de oameni sunt trimis. Iată de ce tu ești al meu, și nu al lui Dumnezeu!” Rușinat de aceste cuvinte,

nevoitorul și-a înțeles starea sa de om pierdut, pricinuită de ținerea de minte a răului. Și, hotărât, îndată s-a ridicat, a mers la fratele lui cu care era certat, i s-a închinat până la pământ cu smerenie adâncă și din inimă l-a rugat să se împace. În acea clipă el a simțit în sufletul lui o dulce pace. L-a cuprins o bucurie înaltă pentru biruința asupra pricinuitoareului răului: diavolul. S-a întors la chilia lui împăcat cu totul.

Să ne amintim cuvintele Sfântului Efrem Sirul care spune: „Acela care ascunde în inima sa ținerea de minte a răului se aseamănă omului care adăpostește un șarpe la pieptul său.” Este limpede că acel șarpe îl va mușca pe acela care îl hrănește. Să lepădăm toată răutatea, toată răzbunarea și ținerea de minte a răului din inima noastră! Dacă am fost în vrăjmășie cu cineva, primii să alergăm să ne împăcăm! Căci cel care primul se împacă primește răsplata făcătorilor de pace. Minunatul Sfânt Efrem Sirul spune: „Dacă se întâmplă o ceartă între frați, primul care se pocăiește va primi cununa biruinței. Dar și celălalt se încununează dacă nu leapădă căința, ci este gata să plinească ceea ce este de trebuință pentru pace.”

Iubirea de pace este atât de bineplăcută lui Dumnezeu încât pentru ea Dumnezeu iartă multe păcate ale oamenilor. Poate cineva să se fi cufundat până la gât în felurite neputințe și nedreptăți înaintea lui Dumnezeu. Atotmilostivul Dumnezeu toate le va ierta dacă vede că în acela nu este ținere de minte a răului și că sufletul lui este iubitor de pace și fără răutate. „Iertați, și vi se va ierta,” /Luca 6, 37/ spune Domnul. Minunate învățături ne pune înaintea, cu acest prilej, învățătorul pocăinței Sfântul Efrem Sirul: „Cel căzut, care însă nu încearcă față de ceilalți pizmă și dispreț, nu va fi lăsat de Domnul în căderea lui, ci îi va întinde mâna și îl va ajuta să se ridice, căci nu a lepădat dragostea. Dimpotrivă, cel care în afară stă tare se ridică din

mândrie și are în sine dispreț nu este lipsit de primejdie, căci întunericul urii a orbit ochii lui și el nu vede pe unde merge.”

„Cel ce ține minte răul, grăiește Sfântul Atanasie Sinaitul, este străin de harul lui Dumnezeu și nu va primi iertare pentru păcatele lui. Lui nu-i ajută nici postul, nici lacrimile, nici mărturisirea credinței, nici rugăciunea, nici fecioria, nici milostenia. Toate acestea sunt nelucrătoare pentru omul ce ține minte răul.” Căci în inima celui ce ține minte răul, ca pe un tron iubit, este așezat stăpânul răutății – diavolul – și de acolo seamănă moarte în sufletul vrednic de plâns al celui ce ține minte răul, căci în el este „stăpânia morții.” /Evrei 2, 14/ De aceea Sfântul Ioan Theologul spune: „Cel ce nu iubește pe fratele petrece în moarte.” /I Ioan 3, 14/

Să ne adăpostim de ținerea de minte a răului, în limanul liniștit al iubirii de pace și al iertării! Sufletele, otrăvite de răutate, gustă bucuria când se împacă cu Dumnezeu și cu semenii. Inimile, roase de chinul vrajbei, primesc mângâiere nespusă de la Duhul Sfânt când strivesc gândurile, simțămintele mândre insuflate lor de diavolul, de ură și jignire față de cel ce le-a pricinuit rău. Creștini fiind, noi trebuie să ne ridicăm mai presus de vrajbă. Și nu numai asta. Trebuie să dobândim înțelepciunea duhovnicească de a vedea în vrăjmașii noștri nu răufăcători, ci binefăcători, care sunt îngăduiți în viața noastră spre a ne arăta calea mântuitoare a răbdării. Sfântul Marcu Ascetul spune: „Trebuie să ne bucurăm când răbdăm vreo jignire, și aceasta nu fără chibzuință și fără pricină, ci pentru că avem atunci prilej atât să iertăm aceluia care ne-a pricinuit rău, cât și să primim iertare pentru propriile noastre păcate.”

Mulți dintre nevoitorii Sfintei Biserici Ortodoxe s-au ridicat la o astfel de înălțime a vederii duhovnicești încât ne-au sfătuit să privim pe vrăjmași ca pe binefăcătorii noștri, chiar ca pe niște oameni care stau mai presus și decât binefăcătorii. Întrucât

vrăjmașii împotriva voii lor ne fac cel mai mare bine: ne ajută în mântuirea sufletelor. Omul răbdător mai lesne se poate mântui prin vrăjmașii săi decât prin propriile lui nevoințe. Trândăvia, sănătatea slabă, lipsa de condiții necesare vieții, prea marea ocupare cu îndatoriri lumești și multe alte lucruri ne pot împiedica să ne nevoim cu osârdie înaintea lui Dumnezeu și să primim iertare pentru păcatele noastre. Dar iertarea ocărilor și relelor pe care vrăjmașii ni le-au făcut dintr-odată poate să acopere cu milă dumnezeiască toate nelegiuirile și fărădelegile noastre. Precum multe otrăvuri, chiar dacă în sine luate sunt vătămătoare, ele tămăduiesc anumite boli și dau sănătate, așa și vrăjmașii noștri, pe cât de răi sunt luați în sine, pot să ne pricinuiască însănătoșire de păcatele noastre, dacă îndurăm cu răbdare răutatea lor.

Schimonahul Zosima învață: „Trebuie să-i cinstim pe vrăjmași ca pe mari binefăcători și să ne rugăm pentru ei mai mult decât pentru binefăcători, căci aceștia din urmă care ne fac un bine vremelnic încă și mai mare bine fac lor înșiși, căci își asigură răsplată veșnică de la Dumnezeu, pe când vrăjmașii, chiar cu pierderea mântuirii lor veșnice, împlinesc mântuirea noastră. Prin necazuri curățind păcatele noastre și prin prigoana lor ca și când cu de-a sila ne prigonesc aleargă către Împărăția Cerurilor, primejduindu-se ei înșiși să cadă în iad. Cum să nu fim mulțumitori și cum să nu ne rugăm Domnului să-i păzească și să-i miluiască?!”

Dacă ne lăsăm pătrunși de astfel de simțăminte creștinești înalte, fiți siguri că ne vom tămădui de ținerea de minte a răului și de neîmpăcarea cu vrăjmașii noștri. Atunci, iertând vrăjmașilor noștri, vom deveni fii și fiice ai Tatălui nostru cel ceresc!